

Заглавие: Въздействието на Covid-19 върху съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси — анализ на работата по казуси на Евроюст

Дата: 14 април 2021 г.

URL: <https://www.eurojust.europa.eu/impact-covid-19-judicial-cooperation-criminal-matters>

От ранните етапи на коронавирусната болест (COVID-19) работата на Евроюст показва, че практикуващите юристи в държавите членки са изправени пред различни трудности при разглеждането на случаи, свързани със съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси. Тези въпроси бяха отражение на мерките, прилагани от държавите членки за борба с разпространението на COVID-19 и засегнаха всички инструменти, които обикновено се прилагат в областта на съдебното сътрудничество. Освен това безпрецедентните социални промени, предизвикани от пандемията, създадоха нови възможности за организираните престъпни групи да реализират незаконна печалба.

Целта на настоящия доклад е да се установят конкретните трудности при прилагането на най-често използваните инструменти за съдебно сътрудничество, възникнали в резултат на пандемията. Освен това в него се посочват най-често извършваните престъпления, които са пряко свързани с пандемията. В доклада също така се описва ролята на Евроюст във връзка с тези въпроси и се предоставят обобщения на най-добрите практики. Това знание ще бъде от полза за практикуващите специалисти и създателите на политики, ако отново бъдат приложени извънредни мерки.

Настоящият доклад допълва съвместната компилация на Евроюст и ЕСМ относно въздействието на COVID-19 върху съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси ⁽¹⁾. Въпреки че тази компилация е съсредоточена върху мерките, предприети от държавите членки за борба с разпространението на вируса и тяхното въздействие върху съдебното сътрудничество като цяло, докладът се основава на анализа на конкретни случаи, регистрирани в Евроюст през периода от април 2020 г. до 30 юни 2020 г.

Основните заключения, произтичащи от този анализ, могат да бъдат обобщени, както следва.

1. Механизмът на европейската заповед за арест (ЕЗА) продължи да функционира, въпреки че пандемичните мерки като затваряне на границите и задължителна карантина, както и недостигът на полицейски служители оказаха значително въздействие върху последния етап от производството по ЕЗА: физическо предаване на издирваното лице. Съответните правни норми, предвидени в член 23 от Рамковото решение относно европейската заповед за арест (Рамково решение

⁽¹⁾ Документ на Съвета WK 587/2021; резюмето е налично онлайн (<https://www.eurojust.europa.eu/sites/default/files/2021-02/st06178.en21.pdf>).

относно ЕЗА) ⁽²⁾ са приложени, когато е необходимо отлагане на предаването. Изпълняващите органи търсиха съдействие от Евроюст във връзка с исканията им за допълнителна информация (съгласно член 15, параграф 2 от Рамковото решение относно ЕЗА) по-често от обичайното. Предаването на съответните искания (в контекста както на член 23, така и на член 15, параграф 2) чрез Евроюст даде възможност на практикуващите юристи да получават своевременни отговори и да напредват с производствата по ЕЗА. По-специално във връзка с прилагането на член 23, ранното участие на Евроюст улесни бързото постигане на споразумение относно нова дата за предаване.

2. Държавите членки продължиха да изпълняват инструменти, свързани с обмена на удостоверителни документи и да прилагат мерки за разследване. В някои случаи обаче органите приоритизираха и изпълняваха искания само в изключителни случаи и в случаи на тежки престъпления. Това доведе до забавяне на изпълнението на европейските заповеди за разследване и искания за правна взаимопомощ, особено в случаите, когато се изисква физическо присъствие на дадено лице (изслушване на свидетели или заподозрени лица).
3. В началните етапи на пандемията практикуващите юристи често се свързваха с Евроюст с искания за предаване на европейска заповед за разследване ⁽³⁾, искане за правна взаимопомощ и/или решение за обезпечаване ⁽⁴⁾. Предаването на тези искания чрез Евроюст се счита за надежден метод, който дава възможност за получаване на незабавна обратна информация и за евентуални по-късни актуализации относно изпълнението. Това увеличение на исканията, подадени чрез Евроюст, се дължи отчасти на прекратяването на стандартните пощенски и куриерски услуги в държавите членки.
4. Ситуацията изисква създаването на единна електронна платформа за обмен на най-често използваните инструменти за съдебно сътрудничество, която не зависи от предаването на копия на хартиен носител. Това е свързано с подготовката за въвеждането на цифровата система за обмен на електронни доказателства (e-EDES) като част от проекта за цифрово наказателно правосъдие, стартиран от Европейската комисия.
5. Дейностите на съвместните екипи за разследване (СЕР) бяха силно засегнати от ограниченията за пътуване. В редица случаи планираните дни за съвместни действия бяха отлагани. Преговорите за нови СЕР бяха забавяни, а СЕР бяха създавани по-късно. Предвид внезапната промяна в обстоятелствата за сътрудничеството със СЕР Евроюст измени програмата си за финансиране на СЕР

⁽²⁾ Рамково решение от 13 юни 2002 г. относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите членки (2002/584/ПВР).

⁽³⁾ Съгласно Директива 2014/41/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 3 април 2014 г. относно Европейска заповед за разследване по наказателноправни въпроси.

⁽⁴⁾ Приложеният инструмент беше Рамково решение 2003/577/ПВР на Съвета от 22 юли 2003 г. за изпълнение в Европейския съюз на решения за обезпечаване на имущество или доказателства.

и предостави на членовете на СЕР сигурна комуникационна платформа, за да могат те да провеждат своите заседания онлайн.

6. Пандемията създаде възможности за организираните престъпни групи, и те се възползваха от търсенето на конкретни изделия, свързани с новите хигиенни правила и извършиха измами, свързани с държавни субсидии.
7. Евроюст продължи да функционира пълноценно въпреки ограниченията, наложени по време на пандемията и активно предоставяше стандартните си услуги на практикуващите специалисти в целия ЕС.

Подробно обяснение на тези заключения, включително конкретни примери, свързани със случаи на Евроюст и най-добри практики за практикуващи юристи, можете да намерите в настоящия доклад.